

Valami elkezdődött

Közösségépítés és mentálhigiéné

„Arra vágyom, (...) hogy együtt álmodjunk egy olyan egyházzól, amelyet szenvedélyes spiritualitás, szeretetteljes külső és belső kapcsolatok, inspirált istentiszteletek, lelkes keresztyén életforma, és magasan motivált gyülekezeti tagok jellemeznek. Olyan egyházzól, amely nyitott és autentikus, amelyben szívéllyesség és lelkesedés uralkodik, amely sokszínű és életvidám, és amelynek a tagjai elsőrangú munkát folytatnak Isten dicsőítésére és a rájuk bízott emberek javára, úgy, hogy mindez kisugározzon a gyülekezeten kívülre is, és az emberek lássák, és jöjjenek, és azt mondják: A közöttetek élő szeretet vonzott ide bennünket.”¹

Szülővárosomban, Székesfehérváron szenteltek pappá tizenöt évvel ezelőtt, és ide kaptam kinevezést 2010 augusztusában két egyházközség vezetésére. Ezt megelőzően első szolgálati helyem szintén ebben a városban volt, ott két évig voltam, és a városi pasztoráció mellett a vidéki lelkipásztorkodást is lehetőségem nyílt megtagasztalni. Ezután kerültem ismét kápláni beosztásban egy Budapest melletti kisvárosba, ahol a katolikus gimnáziumban hittant kezdtem tanítani. Másfél év után kaptam kinevezést egy kisvárosba önálló (plébánosi) szolgálatra. A kisváros mellett el kellett látnom hat falu lelkipásztori szolgálatát, valamint a helyben található katolikus általános iskola püspöki biztosi (vezetői) feladatát is. E kilencévi szolgálat után érkeztem vissza jelenlegi helyemre, a százezer lakosú megyeszékhelyre.

Kinevezésemhez tartozik az esperesi hivatal vezetése, amely inkább adminisztratív jellegű munka, bár fontos lenne a kerületben élő atyák látogatása, segítése is. Ezt a munkát eddig nem sikerült beépíteni az életembe, mert elsősorban plébánosnak tartom magam, aztán esperesnek.

Az egyházmegye ifjúsági referense is lettem, így az ifjúsági iroda vezetője is lettem két munkatárssal, irodával, infrastruktúrával.

A Vasútvidéki Egyházközség, ahová kinevezést kaptam, és amelyről az alábbiakban írok,

nem azonos azzal a közösséggel, ahol gyerekként felnőttem. Attól távol, a város másik végén található, így „tisztá lappal” kezdhettem meg szolgálatom.

A népszámlálási adatok alapján tízezer és ötezer katolikus hívő tartozik a két közösséghez, amelynek papja vagyok. Mindkét közösség fiatal alapítású, az 1930-as években hívták létre őket, tehát nem rendelkeznek évszázados hagyományokkal.

A Vasútvidéki Egyházközség sajátos adottsága, hogy évek óta vannak családi misék, amelyek fiatal, sokgyermekes családok vesznek részt, akik az egész egyházközség arculatát meghatározzák. A plébánia közösségi arculata kialakulóban van. Sokan most csatlakoztak: nyitottak, befogadók és előítélet-mentesek. Kezdenek kialakulni a közösségen belüli kisebb közösségek is. A főplébánia, ahol lakom is, közelebb áll hozzám, mivel még formálható, és nagy lehetőségeket rejt magában. Könnyebben érzek indítást új lelkipásztori utak kipróbálására, hiszen nem alakultak ki olyan gátló hagyományok, melyek a fejlődést gúzsba kötnék, akadályoznák.

Éppen az egyházközségben megtapasztalt potenciálok készítettek arra, hogy átgondoljam a rám bízott közösség jövőjét. Ritka élmény lelkipásztori életemben, hogy nem azon kell törni a fejem, hogy a fogyó és kimerülő közösséget

1 Douglass, K.: *Az új reformáció – 96 tétel az egyház jövőjéről*. Budapest, 2005, Kálvin Kiadó, 353.

hogyan töltöm meg új erővel – ebben korábbi tapasztalataim nyomán lett volna gyakorlatom –, hanem azon kell gondolkodnom, hogy a felmerülő erőket, lehetőségeket milyen módon koordináljam és kamatoztassam.

A korábbi években elvégeztem a Semmelweis Egyetem mentálhigiénés képzését, mely nagyban megváltoztatta gondolkodásomat Istenről, a világról, önmagamról. Ezek után iratkoztam be a lelkipáter szakirányra, hogy a korábban megszerzett tudást „megkereszteljem”. Az ottani egyik stúdium keretében fogalmazódott meg bennem az a gondolat, hogy megkérdezhetem Istentől, mi az ő álma és terve rólunk. Közhelynek tűnik a gondolat, de be kell vallanom, hogy tizenöt éves papságom alatt még soha nem tettem fel ezt az alapvető kérdést. Mit gondol Isten a jövőnkéről, milyen álma van rólunk? Rájöttem, hogy eddig víziók nélkül terveztem és irányítottam a közösségeket, jobbra saját erőmre és ötleteimre támaszkodva, csupán néhány munkatársat bevonva a közös munkába. Most már meg akarom tudni, hogy Istennek mi az álma rólunk.

Adott számomra egy nagy létszámú közösség, mely kihasználatlan potenciálokkal rendelkezik. Személyes beszélgetések során megfogalmazódott a hívekben az az igény, hogy szeretnének egy élő közösség aktív tagjai lenni. Első hallásra ez könnyen kezelhető igénynek tűnt. Alapítsak közösségeket, azokba hívjak meg embereket, és így sok-sok működő közösség jelenik majd meg az egyházközség életében. Sokféle technikát és mentálhigiénés módszert felhasználtam, de a várt siker elmaradt. A lelkipáter képzés során fogalmazódott meg bennem, hogy sok esetben kevés az emberi bölcsesség és a gyakorlati tudás. Isten tervének és álmának, a tőle kapott küldetésnek a felismerése az alapvető lépés a közösség életében. Ez az igazság annyira egyszerű, mégis oly távol volt tőlem eddig.

Tehát megszületett bennem az elhatározás, hogy létrehívok egy „imádkozó és álmodó” csoportot. Plébánosként elhívást érzek arra, hogy munkatársaimmal egy szolgáló közösséget al-

kossunk, mely képes együtt imádkozni, tervezni és álmodni az egyházközség jövőjéről. Leginkább a kisközségek utáni vágy szólít meg. Ezek létrejöttét is segítjük egy ilyen közösség megszületésével és szolgálatával.

Az alábbiakban először általánosan a közösségépítési, csoportszervezési szakirodalmat, majd ennek speciális egyházi vetületét tekintem át. Majd saját egyházközségem átalakítási programját, a dinamikus közösségek létrehozásának gyakorlatát mutatnám be, különös tekintettel a kezdeti lépésekre, amelyek során nagy szerepet kap az újonnan létrejövő kisközség. Ez utóbbi az „álomcsapat” nevet kapta, hiszen az ebben megszülető vízió válik majd az új közösség alapjává. E folyamat bemutatásához felhasználom a mentálhigiénés képzésre készített, jelen írásom alapjául szolgáló szakdolgozatom projektnaplójának részleteit.

Dolgozatomban az anonimitás megőrzésének érdekében nem jelöltem meg a pontos helyszíneket, a szereplők nevét pedig megváltoztattam.

SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

1. Egyházam a mai világban

„Az utóbbi évtizedek politikai és gazdasági átalakulása és a társadalmi szerkezetváltozás olyan korábban nem sejtett kulturális, szociális és mentális változásokat eredményezett, amelyek felkészületlenül érték az egyházak vezetőit, lelkészeket, gyülekezeti munkatársakat.”² Sokszor tapasztalom, hogy fiatal lelkészek már néhány évi szolgálat után kiégési szindrómában szenvednek, hogy az eszmék, amelyekért egykor lelkesedtek, eltűntek az életükből, és munkás mindennapjaik kizárólag „előírás szerinti szolgálattal” telnek. Feladataikat sokan közülük annyira terhesnek érzik, hogy kreativitásuk és spiritualitásuk teljesen háttérbe szorul.³

„Fel kell tennünk a kérdést: Kik vagyunk? Mit akarunk elérni? Merre induljunk? E három kér-

2 Fazakas S. (szerk.): *Vezetés és menedzsment az egyházban és a diakóniában*. Budapest, 2008, Kálvin Kiadó, 5. ■ 3 Szabó L. (szerk.): *A közösségépítő lelkész – Gyakorlati teológiai kézikönyv lelkészeknek és nem lelkészeknek*. Budapest, 2010, Luther Kiadó, 248.

dés tisztázása elengedhetetlen akkor, amikor az egyházi intézmények és a gyülekezetek fejlődésének rövid vagy hosszú távú stratégiai tervét, vezetési koncepcióját szeretnénk kidolgozni.⁴

Feladatunknak tudom, hogy jövőt álmodjunk az egyháznak, egészen pontosan annak a részegyháznak, ahol jelenleg szolgálók. A pénzügyi és személyi gondoknál is nagyobb baj, hogy egyházainknak nincsenek álmai.⁵

„A kifomált Álom alapvetően az életnek értelmet adó, hosszú távú célok és tervek foglalta, azokat a személyes törekvéseket tartalmazza, amelyek kijelölik az élet élésének térképét, meghatározzák az életút irányát és végső célját, s mint ilyenek, rendkívül lényegesek az emberi élet minőségének szempontjából.”⁶

Megálmodni az egyház jövőjét annyit jelent, mint magunkhoz ölelni az újat.⁷ A II. vatikáni zsinat is bátorít bennünket, hogy merjünk álmodni, így fedezve fel Isten tervét az ő közösségéről.⁸ Ferenc pápa szavai bátorítanak, hogy merjünk új útra lépni a meglett vízió útján. „Önmagunkból kilépni azt is jelenti, hogy kilépünk megrogzított meggyőződéseink körüldeszkázott kertjéből, ha azok akadállyá válhatnak, ha elzárják a horizontot, amely Istené is.”⁹

Milyen vízió lebeg a szemünk előtt, amikor lobogónkra tűzzük a spirituális gyülekezetmenedzselést? Mindenekelőtt arról kell beszél-nünk, hogy mi a célja életünknek és munkánk-nak a gyülekezetben, és nem elsősorban az esz-közökről és módozatokról, melyek önmagukban kevés gyümölcsöt teremnek, ahogy már megta-pasztaltam eddigi munkám során.¹⁰

A jövő egyházáról álmodni annyi, mint Isten álmainak nyomába szegődni. Van-e más lehetősé-günk, mint ez? „Aki nem kockáztat, mindent

kockáztat” – hangzik egy graffitibölcsesség. Számomra úgy tűnik, hogy ez nem más, mint annak a jézusi igének a posztmodern körülírása, amely szerint „aki meg akarja tartani az életét, elveszíti azt”. Álmainknak pedig eléggé merészeknek kell lenniük, hogy Istennek helye legyen bennük. A mi bajunk általában nem az, hogy túl merészen, hanem hogy túl kisszerűen álmodunk. Gondolkodásunk kiindulópontja ne az egyház valósága legyen, hanem Isten lehetőségei! Törekedjünk nagy dolgokra Istenért, és várjunk nagy dolgokat Istentől. Ha nem így teszünk, az nem szerénység, hanem hitetlenség. „A merész álmok nem feltétlenül Istentől való-
ló, de minden Istentől származó álom vissza-tükröz valamit az ő nagyságából. Ezért hát ne féljünk a merész álmoktól! Éppen keresztyén körökben tapasztalom a félelmetes kisszerűsé-
get: »Ki vagyok én, hogy merészeket álmod-
jam?« A válasz nagyon egyszerű: »Isten gyerme-
ke! Isten képmása vagy!«”¹¹

Az evangélium szerinti élet felszabadítja az embert, hogy önmaga lehessen, és megtölti a Lélek erejével. Kiszabadítja magát a kézi vezér-lés alól, és rábízta magát a Lélek vezetésére. Úgy fogadja el önmagát, amint van, lehetősé-geivel és korlátaival, és új szabadságra jut el, mely a szív spontaneitása. Istennel él a szabad-ság szövetségében.¹²

2. Isten elfelejtett nyelve: az álom

Isten képes szólni álmainkon keresztül, hogy el-mondja az ő álmát rólunk. Egyszerű, ugyanak-kor elfelejtett igazságot találtam meg a szakiro-dalom tanulmányozása során. Minden teológus-nak tudomásul kell vennie a bibliai álmokat és

4 Fazakas S. (szerk.): *Vezetés és menedzsmet az egyházban és a diakóniában*, i. m. 5. (Lásd a 2. lábjegyzetet.) ■ 5 Douglass, K.: *Az új reformáció...*, i. m. 346. (Lásd az 1. lábjegyzetet.) ■ 6 Horváth-Szabó K.: *A házasság és a család belső világa*. Budapest, 2007, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet és Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, 129. ■ 7 Douglass, K.: *Az új reformáció...*, i. m. 364. (Lásd az 1. lábjegyzetet.) ■ 8 „Isten népe a hittől indítva, mellyel hiszi, hogy az Úr Lelke, mely betölti a földkerekséget, vezérli az eseményekben, szükségletekben és vágyakban – melyekben korunk embereivel együtt részesedik – próbálja fölismerni, hogy közülük melyek Isten jelenlétének vagy tervének igaz jelei. A hit ugyanis új fényt vet mindenre, s föltárja az ember egész hivatására vonatkozó isteni tervet, így tehát az elmét az igazán emberi megoldásokra irányítja” (*Gaudium et spes*, 11.). In *A II. vatikáni zsinat tanítása*. Budapest, 1986, Szent István Társulat, 452. ■ 9 *Ferenc pápa 2007-ben: „Hagyjátok nyitva az ajtót”*. http://www.talita.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=1406:ferenc-papa-2007-ben-hagyjatok-nyitva-az-ajtot&catid=62:orommondo&Itemid=88 ■ 10 Fazakas S. (szerk.): *Vezetés és menedzsmet az egyházban és a diakóniában*, i. m. 52. (Lásd a 2. lábjegyzetet.) ■ 11 Douglass, K.: *Az új reformáció...*, i. m. 360. (Lásd az 1. lábjegyzetet.) ■ 12 Moltmann, J.: *Új életstílus*. Budapest, 1994, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, 27.

látásokat, egyszerűen azért, mert a Bibliában vannak. Valamiképpen foglalkozniuk kell velük! Éppen a Szentlélek kitöltése utáni beszédben hirdeti Péter:¹³ a Szentlélek maga ihleti majd az ifjakat látomásokra és a véneket álomra.¹⁴ A Szentírásban – mind az Újszövetségben, mind az Ószövetségben – az álomnak sokszor kiemelt szerepe van, hogy közvetítse Isten akaratát. Ez a tény megerősített abban, hogy érdemes és szabad álmodni akár egyénileg, akár közösségben. Nyitottá tenni a szívünket, hogy észrevegyük Isten üzenetét, melyet a közösségünknek ad.

A Szentírásban található álmok mindig megrendítőek és maradandók, határkövet jelentenek egy-egy ember életében.¹⁵ Ezt a határkövet akarom meglátni közösségünk életében is.

Az Ószövetség megemlíti álomban adott kinyilatkoztatásokat, amelyekhez hozzájárulnak még Isten szavai és Istenre vonatkozó látomások.¹⁶

Az Újszövetség Jézus egyetlen álmáról sem szól: bizonyára azért, mert igen keveset foglaloznak a Mester pszichológiájával, de főképp azért, mert Jézusban azt látja, aki ismeri az Atyát, közvetítő nélkül. Ugyanakkor az álom nem hiányzik teljesen az Újszövetségből.¹⁷

Látnunk kell, hogy Isten Jézus halála, feltámadása és a Lélek kitöltése után is használja ezt a „nyelvet” övéi felé.¹⁸

3. Közös vízió

Miként nyerhetünk a gyülekezeten belül, közösen egy bibliailag inspirált, egyúttal gyülekezetünket motiváló víziót?

Szintén a célok között szerepel az alábbi kérdések megválaszolása:

- Miként vagyunk képesek analízálni gyülekezetünk kiindulási helyzetét?
- Milyen célokot kell megfogalmaznunk a következő évekre?
- Milyen stratégia segít hozzá céljaink eléréséhez?
- Milyen személyi erőforrásokra van szükségünk?
- Miként tudjuk kialakítani a megfelelő szervezetet? Mit kell tennünk, kikkel kell együtt dolgoznunk, és milyen eszközöket kell használnunk? Miként teremtjük elő a szükséges eszközöket (beleértve az anyagi eszközöket is)? Miként kezeljük az ellenállást? És hogyan segítsük e folyamatot lelkigondozói szempontból?
- Miként tudjuk ellenőrizni, hogy az eredmények egybevágjanak-e azzal, ami számunkra stratégiailag fontos („controlling”), és hogy tapasztalataink alapján milyen stratégiai kiigazításokra van szükség („megújító tervezés”)?¹⁹

Az álomcsapat célja továbbá az egyházközösség saját nevének megtalálása. Azért is gondolom,

13 „A végső napokban – mondja Isten – kiárasztok lelkemből minden testre. Fiaitok és lányaitok prófétálni fognak, az ifjak látomásokat látnak, az öregek álmokat álmodnak” (ApCsel 2,17). ■ 14 Gyökössy E.: *Isten elfelejtett nyelve, az álom*. Budapest, 1998, Szent Gellért Kiadó és Nyomda, 9. ■ 15 Gondoljunk csak Mózes látomásaira, vagy amikor Izaiás látja az Úr dicsőségét (Iz 6,1–5), vagy Jeremiásra, a mandulavesszőre és a forró fazékra (Jer 1,11–13), Ezekiel vízióira, amikor az Úr dicsőségét látja a kerubokon (Ez 1,1–28), vagy amikor látja a könyvtékercset tartó kezét (2,9), a tűzalakot (8,2–16), a száraz csontok megéledését (37,1–12), az új templomot (Ez 40). Gyökössy E.: *Isten elfelejtett nyelve, az álom*, i. m. 65. (Lásd a 14. lábjegyzetet.) ■ 16 Ezeket a kinyilatkoztatásokat néha magánszemélyek kapják (Jób 4,12–21; Sir 34,6), mi több, pogányok (Ter 40–41; Dán 4), de legtöbbször Istennek népére vonatkozó terveit látja: álmok világosítják meg a pátriárkákat (Ter 15,12–21; 20,3–6; 28,11–22; 37,5–11; 46,2–4: ez mindig így van az elohista hagyományban), Gedeont (Bír 6,25 k.), Sámuel (Sám 3), Nátánt (2Sám 7,4–17), Salamont (1Kir 3). A száműzetés után Zakariás (1–6) és Dániel (2; 7) álomban kapják az üdvösség híreit. Joel álmokat ígér a Szentlélek kiadásának idejére (3,1). In Léon-Dufour, X. et al. (szerk.): *Biblikus teológiai szótár*. Budapest, 1972, Szent István Társulat, 48. ■ 17 Pünkösdkor Péter hírül adja Joel 3,1 jövendölésének beteljesedését, amely prófécia szerint az álom úgy jelenik meg, mint a Lélek utolsó időkben történő megnyilvánulása (ApCsel 2,17). Az Apostolok cselekedetei Pál több éjszakai látomásáról is számot ad (16,9 k.; 18,9; 23,11; 27,23); az apostolt ezek a jelenések megerősítik és tovább vezetik missziójában, de nem adnak neki semmiféle tanbeli üzenetet. Máté az Ószövetség álmához hasonló több álomról is szól: legyen az a pogányok megvilágosítására (Mt 27,19), vagy Jézus gyermekkorában József vezetésére (1,20; 2,13.19.22: az Úr angyalának itt három, az Ószövetség stílusában történő megjelenéséről van szó. Léon-Dufour, X. et al. (szerk.): *Biblikus teológiai szótár*, i. m. 49. (Lásd az előző lábjegyzetet.) ■ 18 Gondoljunk csak az ApCsel 9,20-ra, ahol látomásban (s nehéz itt meghúzni a határt az álom és a vízió között) figyelmezteti Ananiást Damaszkuszban Saulra, azaz Pálra. Vagy az ApCsel 16,9-ben nem „éjjeli látomásban” figyelmezteti-e Isten – egy macedón férfi alakjában –, hogy menjen át Európába, Macedóniába? És nem éjjeli látomásban erősíti-e az Úr Pált Korinthusban, hogy „ne félj, hanem prédikálj, és ne hallgass, mert én veled vagyok...”? (ApCsel 18,9). Ebből a néhány példából is azt kell látnunk, hogy a Lélek kitöltése után sem hagyja el Isten, hogy ezen a sajátos nyelven is szóljon övéihez; s ha új kijelentést nem is ad, azért figyelmeztet, irányít, bátorít, vezet álmok és látomások útján. (Gyökössy E.: *Isten elfelejtett nyelve, az álom*, i. m. 9. Lásd a 14. lábjegyzetet. ■ 19 Fazakas S. (szerk.): *Vezetés és menedzsment az egyházban és a diakóniában*, i. m. 33–34. Lásd a 2. lábjegyzetet.

Közös utak, személyes érlelődés

hogy fontos lenne egy olyan név, olyan jellege kiválasztása közösségünk számára, amely befelé és kifelé is jól kommunikálható, mert megfogalmazza az adott közösség hitét, jövőképét. Ez lehet például egy bibliai idézet: „A reménység pedig nem szégyenít meg” (Róm 5,5a) és egy ebből adódó név: a Reménység Gyülekezete. A gyülekezet így megfogalmazott terveit és elképzeléseit jól képes közvetíteni a külvilág felé.²⁰

4. Közösségi döntés

A II. vatikáni zsinat tanítja, hogy Isten minden ember által szólhat, és mindenki eszköz lehet számára.²¹ Ugyanakkor a csoportok – általában – jobb döntést hoznak: mert több szem többet lát a fontos információkból; a nyílt vita segít a szempontok helyes mérlegelésében; a közösen hozott döntéseket inkább magukénak érzik a tagok, és az illetékesek a megvalósításban is motiváltabbak.²²

Ha pedig közösséget akarok, nekem magamnak kell közösséggé válnom. Aki isteni szentháromságos közösséget akar, annak valamiképpen magában kell hordoznia a másikat, a másokat: élnie kell a közösséget.²³ Mégpedig kisközösséget akarok létrehozni. „Sok világi és pap megijed vagy elkeseredik, ha nem lát tömegeket maga körül. Pedig egy élő közösség általában úgy jön létre, ha eleinte kevesek alkotják. A kiscsoportkutatás szerint egy csoport ideális létszáma 5–12 fő. A résztvevők csak egy ilyen kis csoportban tudnak igazán kibontakozni, otthonra találni; itt mernek megszólalni, véleményt nyilvánítani; itt érzik felelősen magukénak a csoport ügyeit. És éppen azáltal, hogy itt otthon érzik magukat, hogy meg mernek szólalni, hogy fele-

lősséget éreznek, alakulnak a közösségnek mind előbb, mind felelősebb tagjaivá. Egy ilyen felelős tagokból álló, élő közösség azután kisugárzik, és új tagokat vonz maga köré.”²⁴

„A plébániaközösség ott kezd születni (újjaszületni), ahol legalább két-három ember megpróbál olyan közösséget alkotni, amelyben megjelenhet Jézus. (...) Ahogyan a középkor felfedezte Jézus oltárizentségi jelenlétének, a reális praesentiának a jelentőségét, úgy fedezi fel ma újra az egyház a két vagy három ember közt megjelenő Jézus valóságát. S ha ez a jézusi ígéret tényleg igaz, ha képesek vagyunk ezt új hittel hinni, akkor kezünkben van a plébánia megújulásának titka.”²⁵

„Isten Jézusban nekünk megmutatta, kedvvel bennünk, és az útjainkon és tévútjainkon valóban mellettünk áll. Ez érvényes a közösségünkre is. Különbözőségeket, konfliktusokat és kritikákat fogadhatunk el, mert egymásban maradóan kedvünket leltük.”²⁶

5. A kiscsoport fejlődésének sajátosságai

A legelső és legfontosabb kérdés, kiket hívunk meg a teambe/magközösségbe.

- Azokat, akik elfogadják és támogatják a víziót, hogy a gyülekezet átalakuljon közösségek dinamikus közösségévé – felismerik a közösségek jelentőségét, értékét, szükségességét;
- akik képesek másokat motiválni;
- akik imádságosak és elkötelezettek, hogy megvalósítsák ezt a víziót;
- akik önmaguk is hajlandók növekedni egy közösségi közegben;
- akik képesek és hajlandók legalább egy évre elköteleződni erre a szolgálatra.²⁷

20 Szabó L. (szerk.): *A közösségépítő lelkész...*, i. m. 253. (Lásd a 3. lábjegyzetet.) ■ 21 „Ezenkívül ugyanez a Szentlélek az Isten népét nemcsak a szentségeken keresztül és a papi szolgálatokkal szenteli meg, vezeti és ékesíti erényekkel, hanem ajándékait »tetszése szerint juttatva kinek-kinek« (1Kor 12,11), minden rendű és rangú hívőnek különleges kegyelmeket is ad, melyekkel alkalmassá és készségesé teszi őket különféle tevékenységek vagy hivatalok vállalására az egyház megújodása és továbbépítése érdekében, ahogyan írva van: »A Lélek ajándékait mindenki azért kapja, hogy használjon velük« (1Kor 12,7). E karizmákat, akár a legragyogóbbakat, akár az egyszerűbbeket és gyakoribbokat, mivel az egyház szükségleteihez igazodók és nagyon hasznosak, hálaadással és vigasztalódással kell fogadnunk” (*Lumen gentium*, 12.) In *A II. vatikáni zsinat tanítása*, i. m. 49. (Lásd a 8. lábjegyzetet.) Budapest, 1986, Szent István Társulat, 49. (Lásd a 16. lábjegyzetet.) ■ 22 Waldmüller, B.: *A közösségi döntés*. Budapest, 2010, L'Harmattan Kiadó, 9. ■ 23 Tomka F.: *Hogyan születik krisztusi közösség a plébánián?* <http://www.vigilia.hu/regihonlap/1997/2/9702tom.html> ■ 24 Tomka F.: *Új evangelizáció*. Budapest, 1999, Szent István Társulat, 186. ■ 25 Tomka F.: *Hogyan születik krisztusi közösség a plébánián?*, i. m. (Lásd a 23. lábjegyzetet.) ■ 26 J. Moltmann: *Új életstílus*. Budapest, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, 1994, 22. ■ 27 Kóvári M.: *Mentálhigiéniés lelkigondozás csoportban, közösségben*. Semmelweis Egyetem, Mentálhigiéniés Lelkigondozó Szakirányú Továbbképzés. Előadás, 2012. szeptember 20.

A közösség, csoport nem a pillanat műve, hanem lassú kibontakozás, fejlődés eredménye. A teljes kibontakozásig minden csoport több, egymástól könnyen megkülönböztethető fejlődési szakaszon megy keresztül. E fázisokat négy címszóval jelölhetjük: tájékozódás, konfliktus, szervezkedés, tevékenység.

Tájékozódás: A csoport alakulásának ebben az első szakaszában a tagok adatokat gyűjtenek egymásról, ismerkednek.

Konfliktus: Az imént említett bizalomkeresés szülte feszültség gyakran nézeteltérések forrása lehet. Majdnem minden csoport megél egy kezdeti visszahanyatlást, a viszonyok mintha elmérgesednének, az első nagy lelkesedés mintha szárnyaszegetté válna.

Szervezkedés: A konfliktus feloldása után a tagok mélyebb szinten elfogadják egymást „másmilyenségükben”. Ami a csoport célját illeti, a társadalmi küldetésre, feladatokra irányuló csoportokban ekkor kezdenek el beszélni az „ügyről”.

Tevékenység: A csoport megkezdi „életét”, működését. A tagok elfogadják szerepüket, azonosulnak státusukkal, a csoport célkitűzéseit nem vonják többé kétségbe. Elkezdődik a szoros értelemben vett „csoportdinamika”.

Ekkor jelenik meg a bizalom kérdése. Minden ember igényli a bizalmat: hogy megbízhasson másokban, és hogy benne megbízhatnak. Ugyanakkor azonban minden ember fél is a bizalomtól: nem merünk megbízni a másokban. A kölcsönös bizalom e taszító-vonzó dinamikája jelen van a csoport „megszületésénél” is, és végigkíséri egész létezése folyamán, hiszen egyik alapmotívuma éppen a közvetlenség és bizalom iránti igény. Am jelen van a szorongás is: mi lesz, ha visszaélnék a bizalommal, ha az egyént megszvik lepszemélyesebb érzelmeiben? E lehetőségnek, illetve ennek a kockázatnak a vállalása szükséges a csoport kialakulásához.²⁸

6. Módszerek Isten akaratának keresésére

„Isten érzéseimben és érzéseim által, gondolataimban és gondolataim által szól hozzám. Emberekben és emberek által szól, konkrét helyzetekben és kihívásokban, mindabban, amit a Biblia az *idők jeleinek* szokott mondani (vö. Mt 16,3).”²⁹

A hagyományos jezsuita gondolkodás három módszert mutat be, amelyek által a csoport az együttlétek hatására képes lesz felismerni Isten akaratát, meglátni a lehetséges víziót.

– Csoportoknak is megadathat, hogy hosszú keresés után egyszerre csak mindenki számára világossá válik, melyik utat is kell választaniuk, és bár talán mindannyiukat meglepetésként éri ez, egyként készek belevágni az újba.

– A második fajta döntés: belső megmozdulásaim pontos észlelése és szívem hangjának követése. Ehhez nagyon fontos, hogy bizalmas viszonyba kerüljek megmozdulásaimmal, és újra meg újra merjem ezeket Isten előtt szemlélve tanulni a megkülönböztetést.

– A harmadik út, hogy kezdjük mérlegelni az észérveket, vagyis járjunk kifejezetten racionális úton. Állítsuk egymás mellé az előnyöket és hátrányokat, a lehetőséget és veszélyeket. Az elért döntést azután imában vigyük Isten elé, ajánljuk fel mintegy Istennek, hogy így szívünk nyugalmával is megpecsételjük.³⁰

Izgalmas kérdés, honnan tudjuk, hogy Isten akaratát vagy pusztán emberi vágyat, rosszabb esetben a „Kísértő” szándékát véljük-e sajátunknak. Ebben segít a megkülönböztetés adománya, mely szintén a közösségben tud könnyen megnyilvánulni. Ebben az esetben beszél Ignác a gazdagabb természéről, azaz hogy melyik alternatíva terem többet: több szabadságot, több igazságosságot, hitet, reményt, szeretetet.³¹

További kérdés, hogy tudunk-e feltétlen helyes döntést hozni munkánk során?

Tapasztalat, hogy a spirituális döntési folyamatban hozott döntés is emberi döntés marad, vagyis benne rejlik a hiba lehetősége. Isten aka-

28 Alszegehy Z. – András I. et al.: *Kereszténység és közösség*. Róma, 1981, 154–155. ■ 29 Waldmüller, B.: *A közösségi döntés*, i. m. 46. (Lásd a 22. lábjegyzetet.) ■ 30 Uo. 50–52. ■ 31 Uo. 57.

ratának őszinte keresése nem megszünteti szabadságunkat vagy felelősségünket, hanem éppenhogy elmélyíti. Minden döntésnek van kockázata. Hisz egy döntési folyamat nem olyan – bármennyire is úgy teszünk néha –, mint egy matematikai képlet: az egyes csoporttagok vagy a csoport egészének belső megmozdulásai és ezek megkülönböztetése inkább spirituális intuíciónak nevezhető, és mindig az egyén és a csoport mérlegelésén múlik. Azért is nehéz „helyes” döntésről beszélni, mert a „helyesség” mindig csak utólag derül ki. A csoport tehát nem juthat el „a helyes” döntésre, hanem csak is a helyzetnek leginkább megfelelőre.

Amikor a csendben és az imában vigaszt tapasztalok meg, akkor nagy, mély egységben vagyok önmagammal, Teremtőmmel és embertársaimmal, elevenek és erősnek, belső forrásaimból táplálkozónak érzem magam. Mindez könnyeket is szülhet: az örömmek, de akár a szégyenkezésnek, a megbánásnak vagy a fájdalomnak a könnyeit. Mindenütt Isten Lelke működik, ahol, még ha fájdalmak közepette is, de gátak szakadnak fel – és az ember szabadon szárnyalni kezd. Ilyen tapasztalatok erősítenek meg abban, hogy helyes úton járok.³²

„Minden spirituális döntéshozatali folyamat lényege egy olyan egyöntetűség, amely alapja egy majdani közös cselekvésnek. Nem egyszerűen szavazati többség vagy egy kialakított kompromisszum ez, hanem egyfajta közös rezdülés abban, ami az imában és a csöndben, a megosztásban és az egymásra figyelésben egyre világosabban, mint Isten akarata körvonalazódott.”³³

Munkamódszerünkhöz tartozik majd használni a Szentírást. A Bibliát olvasva a jelennel találjuk szemben magunkat. Engedni kell felszínre törni a „Mit kell tennem, Uram?” kérdést – önmagunkkal és az egyházközösséggel kapcsolatban is. Aki megtanulja feltenni e kérdést, azt már réges-rég behálózta Isten hívása és szeretetének felkínálása.

Ezután következhet saját elhivatottságunk ünneplése. Mi mindannyian Isten papi népe va-

gyunk: megtapasztaltuk, hogy ő hív bennünket magához egyházaként, s ezért vég nélkül magasztaljuk az Urat.³⁴

„Néhány kérdés, amelyen érdemes eltöprengeni az álomcsapatban:

- Hogyan fejlődött plébániai gyülekezetünk a közelmúltban?
- Melyek a fejlődés reménykeltő mozzanatai, s melyek okoznak gondot?
- Az Ószövetség istenféltő népük történelmét Isten és a nép közös történeteként tapasztalták meg, s megtanulták ilyenként látni és elbeszélve áthagyományozni. Ugyanez érvényes Isten újszövetségi népére is. Vajon magunk is képesek vagyunk Isten és a mi plébániai gyülekezetünk közös történelmét ismerni fel abban, ami egyházközösségünkben történik?
- S ha igen, akkor milyen történelmet írt Isten a mi gyülekezetünkkel?
- Hogyan válaszoltunk Isten velünk kapcsolatos szándékaira?”³⁵

A keresztény spiritualitás mindig abban éri el csúcspontját, hogy Isten kommunikál velünk, s mi kommunikálunk Istennel. Ha hallgatunk a Szentírás szavára, és imádkozunk, az segít abban, hogy megfeleljünk az élet újabb és újabb kihívásainak.³⁶

7. A vízió és a változás

„Csak álmodni nem elég. Álmainkat tettekre kell váltanunk. Az álmodni képes ember nem ismeri azt, hogy »nem«, csak azt, hogy »még nem«.”³⁷

Mindennemű változás komolyan igénybe veszi azt, aki a változtatás mozgatója, s azokat is, akiknek – bármilyen értelemben – meg kell változniuk. E folyamat törvényeinek megismerése segíthet mindazoknak, akik akármely szinten valamilyen változásért, megújulásért tevékenykednek, tehát sajátosan azokat, akik (lelkipásztoroként vagy világi közösségvezetőként) elő szeretnék mozdítani az egyház vagy egy egyházi közösség megújulását.

32 Uo. 54. ■ 33 Uo. 60. ■ 34 Zulehner, P. M. – Fischer, J. – Huber, M.: „Népem lesznek.” Luzern, 1990, Egyházfórum, 1990, 101. ■ 35 Uo. 44. ■ 36 Fazakas S. (szerk.): *Vezetés és menedzsmet az egyházban és a diakóniában*, i. m. 18. (Lásd a 2. lábjegyzetet.) ■ 37 Douglass, K.: *Az új reformáció...*, i. m. 361. (Lásd az 1. lábjegyzetet.)

Minden változási folyamatnak van három összetevője:

- Valaminek a megszűnése: az átalakítás előtt tisztán kell látni, mi szűnik meg, kit-mit érint, milyen következményekkel jár.
- Várakozás: a megszűnést követő, látszólag semleges, de pótolhatatlanul fontos időszak.
- Végül az új kezdés: valami újnak a megszületése.

Közösségi szinten mindig tapasztalunk ellenállást a változással szemben. Az embert semmi sem köti annyira, mint a megszokás. Még inkább akkor, ha a megszokott dolgot, cselekvésformát stb. egy egész közösség magáénak érzi, kötelező normaként fogadta el, élte meg, várta el tagjaitól.

A változás folyamata lényegesen függ attól, hogy a személy milyen szintjét érinti. Az igazi változás az, ami az „értékek” rétegét érinti. Az értékek megváltoztatása: a megtérés. Ezt követően könnyen változik az érzélem, a magatartás.³⁸

„Úgy gondolom, meg kell tanulnunk az egyházban, hogy »magunkhoz öleljük« az újat, ami annyit jelent, hogy valóban elfogadjuk értékeit. Menedéket kell ugyan nyújtanunk azoknak is, akik fenyegetést látnak mindenben, ami új, de nem engedhetjük, hogy az ő félelmeik határozzák meg cselekedeteinket. Nem engedhetjük meg, mert különben előbb-utóbb elveszítjük az embereket. De nem engedhetjük meg főleg azért, mert Istent maga az, aki előre kényszerít bennünket.”³⁹

EGY KÖZÖSSÉG MEGÚJULÁSÁÉRT

1. Szembesülés az igényekkel

Amikor megérkeztem új állomáshelyemre, egy lelkes közösség fogadott, amelynek létszáma az idők folyamán fokozatosan növekedett, köszönhetően a családi-gyermek miséknak, melyek kötetlenségükkel és a hagyományos, elvárt templomi szabályok elengedésével egyre nép-

szerűbbek lettek a városlakók körében. Ennek örülve ugyanakkor a félelem is megjelent bennem, hogy meddig tudom fenntartani és megőrizni a lelkesedésüket. Ez a felelősség nyomasztott, hogy csak rajtam múlik a siker. Ez odáig ment, hogy a szentmiséken számolgattam az embereket, hogy a létszám alakulásából következtessenek munkám sikerére.

Korábbi próbálkozásaim eredményességét vizsgálva arra a tapasztalatra jutottam, hogy a sok befektetett energia nem hozta meg a várt gyümölcsöket. Ismét megérintett annak kísérete, hogy minden igényt, amelyet a közösség vagy az én irányomban támasztanak, maradéktalanul teljesítsek. „Az egyházban egymás mellett él a hagyományos lelkipásztori tevékenység igénye és egy sor újabb kihívás, lehetőség. A papok jó része buzgó, él benne a hivatása iránti felelősség, szeretne ezeknek a kihívásoknak megfelelni, de vagy nincs meg hozzá a megfelelő fölkészültsége, jártassága, vagy a már eddig vállalt munkája is lekötötte teljes energiáját. Ebből adódóan aztán ide-oda kapkod, vagy belefut a munkába.”⁴⁰ Az igények közül a közösség, főleg a kisközösségek utáni vágy jelent meg, mely szolgálja az elfogadást, a befogadást, a programok lehetőségét, a tanulást. Igény van a személyes beszélgetésekre, az egyházközségi munkába való tevékeny bekapcsolódásra, arra, hogy beteg, idős testvéreinket látogassuk. Elvárás az iránt, hogy a gyerekek számára táborokat, kirándulásokat szervezzünk. Többekben elvárás, hogy ingatlanjainkat, értékeinket óvjuk, védjük, fejlesszük. Szükséges, hogy egyházközségünket anyagi biztonságban tudjuk, és ezért tegyünk.

Az igények listáját az egyik vasárnap ismerttettem a hívekkel is. Így szerettem volna bemutatni, hogy lehetetlen ennyi vágyat kielégíteni. Ezek egy részét el kell engednünk, hogy legyen lehetőségünk megvalósítani azokat, amelyek a mi közösségünk sajátos feladatai, figyelembe véve Isten álmát rólunk, meglátva a saját víziókat.

Sokféle szervezésbe belefogtam, de a lelkesedés nem tartott sokáig, így többször okoztam

38 Tomka F.: *Új evangelizáció*, i. m. 179–180. (Lásd a 24. lábjegyzetet.) ■ 39 Douglass, K.: *Az új reformáció...*, i. m. 365. (Lásd az 1. lábjegyzetet.) ■ 40 Bosák N.: *A papság helyzete egy püspök szemével*. <http://www.tavlatok.hu/52-9-PAPIE.htm>

csalódást másoknak. Ezt egyik-másik közösségi tag levélben is jelezte felém.⁴¹ Persze ez a család önmagamban is megtörtént, és nyomasztó érzéseket váltott ki bennem.

A szükséglet nemcsak belülről jelent meg a változás iránt, hanem kívülről is megszólított. Az említett levél és annak üzenete is megerősített abban, hogy ez az újfajta vállalkozás nem csupán az én saját szükségletem a kialakult helyzetre, hanem a hívő ember igénye is. Megértettem, hogy az álom nem csupán az én ötletem, hanem a másik hívő ember életében is jelen van, aki kész velem álmodni egy víziót.⁴²

Az igényfelmérés része volt, hogy a képviselőtestület tagjait megkérdeztem írásban az egyházköztség jövőjére vonatkozó véleményükről. Az egyik testületi ülésen két kérdést tettem fel a tagoknak:

- Írd le, milyen egyházköztségben akarsz élni!
- Írd le, mivel nem akarsz találkozni a közösségben belül!

Az ezekre kapott válaszokból is kiderült, hogy elmozdulásra van szükség. Különösen megerősített a következő gondolat: „Ahol a szeretet (Isten = szeretet) van a középpontban. Ahol kollegialitás van, ahol meg lehet beszélni a dolgokat, ahol meghallgatják és segítik egymást. (»Nézzétek, hogy szeretik egymást«; »egy szív, egy lélek.«) Hogy mindezeket mikor és hogyan lehet megvalósítani, csak sejtéseim vannak. Először meg kell imádkoznunk. Személyes kapcsolat építése Jézussal! Köszönöm, hogy megkérdezted!”

2. „Kell egy csapat”

Céлом egy olyan Krisztus-központú és nem feladatorientált közösség megszületése, mely-

ben lehetőség nyílik az Istennel való személyes találkozásra a kölcsönös támogatás megtapasztalásán, a növekedés lehetőségén keresztül. Ezen belül részcelom egy olyan szolgáló közösség, team létrehozása, amely az egyházköztség szükségleteire válaszolva együtt tervez és álmodik.

Ezt a csoportot azok számára hívom létre, akik fontosnak tartják, és szívesen részt vesznek az egyházköztség megújításában, egy közös vízió kidolgozásában és megvalósításában.

A szükségletfelmérés (a hívek előzetes jelzései, illetve kérdőíves felmérés) után került sor a stáb kijelölésére. A projekt potenciális célcsoportjának képviselői tehát ötleteikkel, javaslataikkal kezdettől részt vehetnek a közösségfejlesztési folyamatban. Azok, akik fontosnak tartják, és szívesen közreműködnek az egyházköztség megújításában, egy közös vízió kidolgozásában és megvalósításában. A képzés során megtanultam közösségben gondolkodni már a tervezés és álmodozás szakaszában is, hogy ne „magányos hősként” vállaljam a kihívásokat.

Először két társat hívtam magam mellé a leendő álomcsapatba. (Az idézett részek a mentálhigiénés szakdolgozatomhoz készített projektnaplóból valók.)

„...találkozásunkat megelőzte, hogy megszólítottam azokat a társakat, akikre számítottam az álmodásban. Először Balázst (az ő nevét nem változtattam meg – a szerző), aki barátom, mentálhigiénés szakember, lelkigondozó, teológus-hittanár, kétgyermekes családapa. Ő az, akivel együtt fogalmaztuk meg az ötletet hazafelé a lelkigondozói képzésről. Ő az, akivel már legalább egy hónapja forgattuk az ötletet a szívünkben és az eszünkben. Lelkesen vállalta a közös munkát (e közös téma folytatásaként írt szakdolgozatából született írása olvasható a

41 „Aztán néhány alkalommal összehívtad a lelkipásztori kiségitőket, és például azt mondtad, hogy mi leszünk a legkövetlenebb munkatársaid, és ezért kell, hogy találkozzunk, beszéljessünk. Aztán ezek az alkalmak elmaradtak. Gondoltam, találtál magadnak alkalmasabb legkövetlenebb munkatársakat. De hát végül is jogod van kiválasztani, hogy kivel akarsz dolgozni. Talán fiatalabbakkal, agilisabbakkal. Tavaly nyár végén még »összerántottál« minket, hogy majd lesz egy »kommunikációs tréning«-sorozat, merthogy sokan rajtunk keresztül találkoznak az egyházközséggel, és ebből a találkozásból ítéllek meg az egyházközséget, sőt az egyházat. De aztán nem jött az ígért meghívó az időpontokkal... Akkor azt gondoltam, hogy belefáradtál, feladtad.” ■ 42 „Az egyik első képviselő-testületi ülésen, 2010-ben – miután a képviselőtársak elmondták, hogy mit »várnak el« az új plébánostól – azt kérdeztem tőled, hogy benned milyen kép van az egyházközségünkről, hogyan tudna jól, Istennek tetszően működni. Először gondolkodási időt kértél, mondván, hogy súlyos kérdésről van szó, majd a következő ülésen az mondtad, hogy nem válaszolsz rá – sem akkor, sem később. Én azért kérdeztem ezt, mert szerettem volna tudni, hogy miben tudok veled együtt dolgozni, az én utam hogy kapcsolódik össze a te »álmoddall«.”

338–351. oldalon): *a felnőttekkel való foglalkozást a közösségben, vagy valami hasonlót. Ő mondta, hogy szívesen álmodna velem, mert csak ennek látja értelmét, semmi másnak.*

Megszólítottam Kittit, aki háromgyermekes anyuka, az irodai adminisztrációt végzi, lelkipásztori kisegítő, és jelenleg mentálhigiénét tanul...

Velük választottuk ki azokat, akiket szeretnénk meghívni az álmodók csoportjába. „Kettőjükkel gondolkodtunk, kit tudnánk még a csapatba hívni. Egyhangúlag javasoltuk Miklóst, aki többunokás nagypapa, lelkipásztori kisegítő, hitoktató, sekrestyés. Bölcs ember, akinek bőséges tapasztalata van közösségünkről. Meghívtuk feleségét, Annát, aki most lett nyugdíjas, sok energiával bíró hitoktató, lelkipásztori kisegítő és karitásvezető. Mindketten igent mondtak a bizonytalanra. Miklós a célra mondott igent, Anna inkább a személyemre. Remélem ez változni fog a folyamat során, amikor ő és igazából mi is magunkévá tudjuk tenni a még számunkra is ismeretlen célt és főleg módszert...”

Előzetes bemenetszabályozás keretében, szóbeli meghívással kértük fel őket.

A kiválasztás szempontjai:

- kikkel tudok együtt dolgozni;
- kompetencia;
- kreativitás;
- kooperációs készség;
- hasonló jövőkép;
- hasonló egyházkép;
- közösséghez való kötődés;
- mentális egészség;
- örömmel vállalt tagság.

Ezek után az említett négy taggal indult el az álmodók közössége. Az első találkozón megosztottam velük, hogy miért éppen őket hívtam a csapatba.

„Elmondtam a kiválasztásnak a szempontjait, hogy miért őket választottam. Elsősorban azért, mert szimpatikusak, jó élményeim vannak velük kapcsolatban. Izgalmas volt szembe dicsérni őket. Még soha nem tettem velük ilyet, hiába dolgozunk együtt lassan három éve.

Balázst azért választottam, mert mély barátság van közöttünk több mint tíz éve, értjük egymást.

Ezt a projektet együtt találtuk ki, és nagy lelkesedés van benne a végrehajtás iránt. Fennáll köztünk az a bizalom, hogy meg tudjuk mondani egymásnak, amit érzünk és gondolunk, úgy, hogy a kapcsolatunkat nem kell félteni. Mindezeket kívül teológus, mentálhigiénés szakember, lelkigondozó.

Kittit azért választottam, mert olyan munkatársra találtam benne, aki nagyon éles látású, logikus gondolkodású, praktikus és a szükséges mértékben realista. Napi szinten részt vesz a közösség vezetésében, szolgálatában. Örülök, ha nemcsak a feladatokat és a felelősséget osztom meg vele, hanem már a tervezés, álmodás folyamatában is munkatársak lehetünk.

Miklós jelenléte izgalmas kihívást ad számomra. Mély lelkű, a spiritualításra nyitott, ugyanakkor makacs embert ismertem meg személyében. Szükségem van a bölcsességére, közösségünkben eltöltött sokéves tapasztalatára, és arra, hogy képes ellentmondani.

Anna a közösségi tagok jó ismerője. Karitásvezetőként és hitoktatóként széles körű rálátása van az idejáromberekre. Szociális érzéke kiváló, több évtizedet dolgozott egy anyaotthon vezetőjeként...

Már az ő kiválasztásukkor szembe kellett néznem a személyükben rejlő nehézségekkel. Hogy fog működni közösségünk egy baráttal, munkatárssal, házaspárral? Ezeket is figyelembe véve tudatosan őket hívtam meg a közös munkára, álmodásra. Tudatosan kell figyelnem a megjelenő csoportdinamikai folyamatokra, és azokat idejében felismerve és kimondva reflektálni rájuk.

„Ezután azt is elmondtam, hogy melyikük választása miatt lehet zsákutca. Juj! Van közöttünk házaspár, itt ül a barátom, jelen van a munkatársam, beosztottam. És itt van Miklós, aki makacs, és akit nagyon tisztelek, ugyanakkor nehezen tudok neki ellentmondani. Várható a csoportdinamika beindulása. Ehhez segítséget, szupervíziót kell kérnem. Szóval elmondtam az összes zsákutcát is ebben a történetben...”

Az első találkozás alkalmával megkérdeztem őket, hogy milyen fantáziájuk van arról, hogy mi fog itt történni.

„A találkozás elején kértem, hogy mindenki mondjon öt érzést arról a napról, amelynek vé-

gén most együtt ülünk. Utána mindegyikőnkől megkérdeztem, hogy milyen fantáziái vannak, vajon mi fog itt történni. Ez izgalmas kérdés volt, mert ezt én sem tudom. És akkor elmondták, hogy szerintük mi fog történni. Az álom, jövő, vízió szavak kerültek elő többször. Bizonytalanságot éreztem, de nem csak bennük. Eddig soha nem kérdeztem meg az Istent, soha egyik helyemen sem, hogy mi a terve az adott közösséggel. Most jó lenne megkérdezni. Azért fontos, hogy közösségben kérdezem, mert nem biztos, hogy rajtam keresztül akar az Isten beszélni, hanem lehet, hogy rajtuk keresztül. Istennek nagyok a lehetőségei...”

Később rájöttem, hogy az időzítés nem volt szerencsés, jobb lett volna, ha akkor beszélünk erről, ha már teljes a csapat. Bár ugyanakkor sem őket, sem magamat nem akartam bizonytalanságban tartani. Azt érzem, bennem nagyobb volt a feszültség a jövőt illetően, mint a társaimban.

Ezen a találkozón döntöttünk arról, hogy bővítjük-e a kört, és ha igen, akkor kivel.

Timire gondoltunk. Felkérése nem várt beszélgetést és tisztázást eredményezett. Nemcsak Timi számára, de általa előttünk is tisztább lett, miért is vagyunk együtt.

„Elmondta, hogy ő attól retteg, és azért nem mond igent, mert ha itt most egy csomó dolgot ki fogunk találni, és mellé rögtön rendelünk felelősöket is, akik valószínű innen lesznek, akkor ő ezt nem tudja bevállalni, mert család meg gyerek meg mindenféle elfoglaltság terheli. Elmondtuk, szó nincs ötletelésről, mert nem azért ülünk le, hanem azért jövünk össze, hogy kitálaljuk, hogy ennek az egyházközségnek mi a küldetése, és az Istennek mi ezzel a terve, hiszen ő ismer bennünket legjobban személyesen, tehát ő tud ebből az egészből egy jó történetet kihozni.

Megfogalmazódott, hogy nem is jó, hogyha az álmodó csapat részt vesz konkrétan a megvalósításban, mert a megvalósításról szóló fantázia egy csomó nehézséget fog előhozni, ami gátolhatja az álmodozást meg a vízió meglátását, hiszen akkor rögtön elkezdünk abban gondolkodni, hogy jó, de ki csinálja meg és hogyan. Így nem lehetünk szabadok...”

A csoport megalakulásakor kicsoportot alakítottunk. Szolgáló csoport leszünk, egy évre köteleződünk el. Kéthetente találkozunk másfél órás időkeretben a plébánián. Megállapodtunk, hogy tiszteletben tartjuk egymás véleményét, nem vitatkozásra, hanem megosztásra hívjuk egymást. A titoktartás szabályának megtartására különös gondunk lesz. Követelményként állítottuk a rendszeres részvételt és aktív jelenlétet. Vezetőként felelni fogok a keretekért és megtartásukért.

Az értékelés szempontjait nem volt könnyű megállapítani, hiszen Isten álmát rólunk, illetve a mi Isten iránti felfogóképességünket nem könnyű mérlegre tenni.

„Felmerül bennem a dolgozatírás közben, hogyan tudok eredményességet mérni. Isten azért eredményes-e, hogy vannak ötletei, vagy abban eredményes-e, hogy ezt nekünk ügyesen el tudja mondani. Vagy azt jelenti az eredményesség, hogy mi képesek voltunk meghallani, vagy meglátni Isten álmát rólunk? Az Istennel való beszélgetés közben idegesít ez a szó, hogy eredményesség. Ki akarom törölni a szívemből!...”

Ezért a folyamat lezárásakor inkább a mérhető világban vizsgálódunk, mintsem hogy álmainkat tennénk mérlegre.

Értékelési szempontok:

- a vezető és a tagok elégedettsége;
- elvégzett feladatok, elért eredmények;
- hiányosságok, kudarcok;
- új ötletek, inspirációk, irányok.

Az értékelő ív megszerkesztése:

- a fenti szempontok alapján készítjük el.

Az értékelés beépítése a további tervezésbe:

- az eredmények és a hiányosságok össze számbavétele;
- az értékelés alapján új utak, célok, munkamódozások kiválasztása;
- búcsúzás a csoporttagoktól, ha kell, újrakeleveződés.

Mint a közösség vezetője elvégeztem a csoport SMART-szempontok szerinti elemzését, ezzel is vizsgálva életképességét. A SMART (az

angol szó jelentése: okos, intelligens, ügyes...) betűszó, mely a Specific (egyedi), Measurable (mérhető), Achievable (megvalósítható), Realistic (reális) és Time-based (időtartamhoz kötött) szavak kezdőbetűinek összeolvasásából származik. Általánosan használt fogalom a célkitűzések megfogalmazása terén. Egy jól kitűzött cél e kritériumoknak felel meg.⁴³

Saját csoporttervem elemzése a SMART-szem-pontok szerint:

S (specifikum, egyediség, jól meghatározhatóság): a laikus hívek önálló feladatvállalására épít, az ő konkrét igényeikre akar válaszolni.

M (mérhetőség): a résztvevők és támogatók száma, megvalósult programok száma, a kapott visszajelzések, hagyományteremtés.

A (akceptálhatóság, elérhetőség): a szükséglet-felmérés alapján a célcsoport valódi igényeit képviseli a projekt, a közösség a magáénak érzi, elfogadja és támogatja, ordináriusi jóváhagyást is kérünk.

R (reális célok): a valós igények mellett a megfelelő személyi feltételek (stáb, résztvevők) és az infrastrukturális, anyagi erőforrások biztosítottak (plébánia, plébániai bevételek).

T (ütemezhetőség): megfelelő felkészülési idő, szakaszolható megvalósítás, egymásra épülő részcélok.

3. Álmodni kezdünk

A második találkozás alkalmával már teljes volt a csapat, amelynek tagjaiként vállaltuk, hogy megpróbáljuk meglátni egyházközségünk vízióját.

„Nagyon izgultam, és nagyon vártam a találkozást. Az egész napomat beragyogta a várakozás öröme. Készültem is: az egyik szobában, titokban az asztalra fölpakoltam egy csomó tárgyat. Becsuktam az ajtót, és úgy vártam a csapat tagjait. Amikor bementünk a szobába, és elmondtam a feladatot, egyikük mondta, hogy »de jó, hogy te készültél!«. Ez persze megmelengette a szívemet. Akkor mindenki választott magának egy tárgyat, ami valamiképpen jellemzi és megje-

leníti őt. Leültünk a választott tárggyal a kezünkben, és bemutatkozásként elmondtuk egymásnak, hogy ezzel a tárggyal miért tudtunk azonosulni, vagy mi az, amit látunk benne, ami számunkra fontos...”

Ezután arról beszélgettünk, hogyan tudnánk felépíteni álmodási alkalmainkat. Mindenki elmondta a gondolatait ezzel kapcsolatban, nekem pedig fogalmam sem volt, hogy lesz ebből egységes gondolat. Úgy látszik, egyre inkább megjelenik bennem a kényszeres személyiség vonása, pedig ez egyáltalán nem jellemző rám. Ebből is következett számomra, hogy elvárásoknak akarok megfelelni, teljesítményt akarok felmutatni. Ez pedig egy álom tekintetében igen nehezen értelmezhető.

„Rövid csend után kértem, hogy osszuk meg, milyen elképzeléseink vannak a találkozásokkal kapcsolatban. Az imádság és a Szentírás került a középpontba a megosztás végére. Hát akkor imádkozunk a Szentírással! Balázs felajánlotta, hogy ő utánanézz, hogy működik a Szentírással való imádság. Ehhez Jálies Ferenc könyvét⁴⁴ hívja segítségül, és a spirituális intenzív héten szerzett tapasztalatait. Ezeket a következő alkalommal megosztja velünk. Ez érdekes beszélgetés volt, mert úgy érzem, hogy ez volt az első olyan igazi megnyílás egymás felé, amikor magunkból tudtunk belső dolgokat megosztani. Bár jól ismerjük egymást, minden újként hatott. Balázssal annyi mindent tudunk egymásról, mégis nagyon figyeltem a szavait, mert számomra ismeretlen arcát mutatta meg...”

4. Amivel meg kell küzdenünk

– Egyik alkalommal leültünk és megosztottam, hogy milyen görcs van bennem az időkerettel kapcsolatban.

„Mivel egy évre szerződött le az álomcsapat, ezért elképzelhetetlennek tartottam, hogy egy év elmúltával ne lássuk meg a víziót. Ez az elvárás feszültséget indukált bennem, és már az álmodási alkalmakat is előre terveztem, kizárólag az eredményesség jegyében...”

43 Lásd in HR-szótár. http://www.hr-outsourcing.co.hu/index.php/component/option,com_profil/Itemid,170/task,showHrDictionary/ ■ 44 Jálies Ferenc: *Tanuljunk imádkozni*. Kecskemét, 2009, Korda, 2009.

Ezután öröm volt rájönnünk, hogy sem Isten, sem mi nem vagyunk belekényszerítve ebbe az egy órába. Nem kell azon göröcsölnünk, hogy itt és most nagy dolgokat fedezzünk föl. Isten nincs időhöz és helyhez kötve, hogy beszéljünk vele. Fontos a találkozásunk, és az is, ami a két találkozás között történik bennünk. Ezt, azt hiszem, magam miatt mondtam.

– A másik bizonytalanság akkor kerített hatalmába minket, amikor elhatároztuk, hogy a Szentírással fogunk imádkozni.

„Kiderült, hogy ezzel kapcsolatban csak probléma van. Nem tudunk imádkozni, és főleg nem a Szentírással. A »profi, kiválasztott« csapat, a nagy víziót megismerő válogatott csupán ebben a két dologban bizonytalan. Elmondtuk, kinek milyen gyakorlata van az imádságban. Kiderült, hogy ebben van mit tanulnunk. Akkor egyikünk megfogalmazta, hogy nekünk először imádkozni kellene közösen megtanulni...”

Balázs később elmondta, hogy elolvasta az említett könyvet az imádságról. Három mondatral összefoglalta. Én úgy számítottam rá, hogy még beszélgetünk róla, aztán egyszer csak azt mondta, hogy akkor álljunk neki, és csináljuk. Meglepett ez a fajta határozottsága. Meggyújtottuk a gyertyát, lekapcsoltuk a villanyt, a másik szobából szűrődött át a fény, eközben felolvastuk az aznapi evangéliumot, mely Júdás tagadása volt. Megegyeztünk, hogy először meghallgatjuk az evangéliumot. Milyen érzés vagy személy vagy akár egy tárgy szólít meg bennünket? Újra meghallgatjuk a részletet ezzel a gondolattal a szívünkben, majd tartunk egy kis csendet, és akkor megosztjuk egymással, ami megfogalmazódik bennünk. Na, még ilyet sem csináltunk soha.

Nekem rögtön eszembe jutott, hogy de jó lenne ezt minden héten megcsinálni, rögtön hat prédikációs témát kapnék ajándékba.

– Hétköznapi találkozások alkalmával derült ki, hogy bizonytalanság él bennünk arról, hogyan fogjuk meghallani Isten szavát. Örültem, hogy ez a bizonytalanságérzés is felszínre került.

„A másik bennem lévő kérdés és abból fakadó bizonytalanság az volt, hogy honnan fogom tudni, hogy Isten szól hozzám. Szép dolog, hogy várjuk Isten ötletét rólunk, de hogy fogjuk meghallani?...”

Ennek feloldásában a szakirodalom hozott segítséget.

„A könyv az első jezsuita atyák példáját megmutatva három lehetőséget is ad arra, hogy Isten szavát hogyan tudjuk meghallani.

Az első mód, hogy egyszer csak mindegyikőnknek egységesen világossá válik egy közös kép vagy egy közös útnak a lehetősége.

A következő módszer, amikor életünkben és a közösség életében minden egyfelé kezd mutatni, minden körülmény egy irányba áll be. Erre hoztam példát a saját életemből, amikor minden körülmény egy új lakás megvásárlására indított.

A harmadik módszer szerint, amely a fiúkat szólította meg, Szent Ignácék egymás mellé állítják a különféle érveket, amelyek az álom mellett vagy ellen szólnak, és a józan észet használják arra, hogy felismerjék Isten akaratát. E lehetőségek átbeszélése valóban megnyugvást hozott, ahogy ezt a csoporttagok vissza is jelezték. Nekem pedig megnyugtató érzés volt, hogy ezek a feszültségek és kérdések nemcsak bennem voltak meg, hanem a társaim is küzdöttek velük. Soha nem gondoltam volna, hogy a szakirodalomnak ilyen haszna lehet...”

– Miklós egy alkalommal megkérdezte, hogy a bennünk megjelenő gondolatokról honnan tudhatja, hogy Istentől vagy valamiféle gonosz erő-től származnak-e. Eszembe jutott, hogy itt a megkülönböztetésről lenne érdemes beszélni.

„Waldmüller könyvéből idéztem egy gondolatot: »Ilyen esetben beszél Ignác a gazdagabb terméstről, azaz hogy melyik alternatíva terem többet: több szabadságot, több igazságosságot, hitet, reményt, szeretetet.«⁴⁵ Eszerint onnan tudjuk, hogy egy sugallat, üzenet isteni-e vagy sem, hogy az a közösséget, a hitet, a szeretetet gyarapítja-e vagy csökkenti. Ha gyarapítja és növeli, akkor Istentől van...”

45 Waldmüller, B.: A közösségi döntés, i. m. 57. (Lásd a 22. lábjegyzetet.)

– Ennek kapcsán felmerült annak kérdése is, hogy a saját igényeim mentén könnyen félre tudom-e magyarázni ezt a növekedést vagy csökkenést.

„Úgy gondoltuk, hogy egyéni nézőpontom alapján valóban könnyen félreérthetem, de éppen ezért választottuk a közösségi döntés és megkülönböztetés útját, hiszen hat ember egységes intuíciója biztosabb, mint egy ember személyes meglátása...”

5. Az első közös vállalkozás

Bevallom, ha valaki két évvel ezelőtt arra bízott volna, hogy imádkozzam az egyházköziségért, mentálhigiénés szakemberként megmosolyogtam volna. Sokkal inkább szükség van profi szervezetfejlesztésre, mint bármiféle imádságra, mondtam volna. Most mégis én álltam a kezdeményezés élére, hogy a szokásos, a leginkább külsőségeket hordozó templombúcsút bensőségesse tegyük.

„*Álomcsapatunk témája a templombúcsúhoz kapcsolódó egyórás szentségimádás megálmodása volt. Talán itt dolgoztunk együtt először egy konkrét feladaton. Számomra eddig nem tapasztalt élmény volt, hogy mind az ötünk egy-egy ötlete megfogalmazódott, a leendő programba beépült, és ezekre az ötletekre egyöntetűen és őszintén tudtunk igent mondani. Megegyeztünk abban, hogy délután négy órakor kezdjük a templomban, ahol az egyórás szentségimádást a következő elemekből építjük fel: ünnepélyes szentségkítétel, képmeditáció, zenei meditáció, csend, elmélkedés.*

A szentségimádás utolsó pontja lesz a válaszadás arra a két kérdésre, melyet a hívek fognak kézbe kapni a templomba érkezésükkor. Előtte a hirdetésekben kértem, hogy mindenki hozzon magával íróeszközt a szentségimádásra. A kített Ol-társiság jelenlétében kérjük a velünk imádkozókat, hogy válaszoljanak az alábbi kérdésekre:

Milyen egyházköziséget álmodok magamnak?

Mi kell ahhoz, hogy otthon érezzem magam a közösségben?

A beérkezett válaszokat feldolgozzuk úgy, hogy a legjellemzőbb vágyakat és igényeket kigyűjtjük, és a közös imádságban Isten elé visszük...”

Timi nem volt jelen, amikor megbeszéltük a szentségimádás programját, ez különösen rosszlehetett, nehezteltem is rá. Ennek ellenére különleges dolog történt.

„A találkozó után Kitti elmondta a hiányzó Timinek, hogy mi történt velünk ezen az alkalmon. Másnap Timi felhívott, hogy mi lenne, ha a gyerekek lehetőséget kapnának a játszóházban, hogy lerajzolják az egyházköziséggel kapcsolatos álmikat, mert nekik olyan különleges csatornáik vannak az Istenhez, amelyek belőlünk, felnőttekből már gyakran hiányoznak. Milyen jó, hogy Timi nem volt jelen az alkalmon, és mégis tudott velünk álmodni...”

Különleges szentségimádás

Ez a szentségimádás érintett meg eddigi szolgálatom során a leginkább. Megtiszteltetést és felelősséget adott, hogy a közösség élén én ülhettem az első sorban, vezetve a nép imádságát Istenhez. Az idő nagyon gyorsan eltelt. E pozitív érzések mellett negatív érzések is megjelentek bennem, amint ezt az alábbi naplórészlet is mutatja.

„A szentségimádás kezdetén várakozás és félelem volt bennem. Várakozás, hogy mi fog történni, és félelem attól, vajon hányan jönnek el. Ez a szentségimádás is megmutatta, milyen súlyos mértékben vagyok a számok és a belőlük fakadó értékelések fogságában. Hiába tudatosítottam az agyamban, hogy itt nem számokról van szó, a szívem nem tudott szabadulni ettől. A vártnál kevesebben jöttek el, és éppen az idősek korosztálya, akiről nem gondoltam volna, hogy fogékonyak lesznek erre az újfajta útra. A családos misére járókból – akikre ebben a folyamatban a leginkább számítok – gyakorlatilag senki sem jött el. Tudatosítani kellett magamban, hogy a folyamat kezdetén milyen hiba volt elvárni a gyümölcsöket. Aminek a megvalósulásáért imádkozunk, annak már most akartam élvezni a gyümölcsét...”

Ez az érzés az álmodó csapat tagjaiban is megjelent.

„Balázs: »Csalódtam. Azt hittem, sokkal többen lesznek. A családosok közül senki nem volt itt.«

Anna: »A szentségimádás előtt öt perccel öten voltak. Az jutott eszembe, szegény atyának hogy fog ez esni.«

Timi: *Ő nem tudott ott lenni (születési ünnepség volt náluk). Idegesített, hogy egy ilyen alkalmat az álmodó csapat tagja felcserél egy születési délutánra. Két nap múlva találkoztunk, és így hangzott az első mondata: »Elegen voltak? Meg voltál elégedve?«*

Rá kellett jönnöm, hogy az álomcsapaton belül is mennyi minden rólam szól. Arról, hogy én jól érezsem magam. Úgy érzem, még mindig nem értik, miről van szó. Vagy az fontos, hogy én jól érezzem magam, ebben a saját kis történetemben, vagy pedig négy találkozás után már ők is eredményeket akarnak látni. Mikor értjük már meg végre mindannyian, hogy itt miről van szó?»

Az alkalom értékelése

A szentségimádás után készültem, hogy tapasztalatainkat az álomcsapaton belül megosztjuk egymással. Különleges érzésekkel a szívemben voltam jelen a találkozózt megelőző szentmisén.

„Ugyanakkor harag volt bennem Balázs iránt, hogy nincs itt a misén. Minden végigfutott az agyamban. Nem fontos neki, ő ebben úgyis profi. Ennyit nem tud megtenni kéthetente? Az is eszembe jutott, hogy felajánlom neki, ha nincs ideje, akkor nyugodtan mondhat nemet is erre a csapatra. Ebben azonban sokkal inkább az ő megbántása vezetett, mint a segítség felajánlása. Megjelent a barátság hátránya a csapaton belül. Ebben a haragban benne volt, hogy nehezen tudom elfogadni a családján belül vállalt szerepét.

El is határoztam, hogy mindenkinek jól beszéljek ezen az alkalmon. A csalódás itt már többszörre jelent meg bennem. Ismét feljött az az élmény, hogy kevesen voltak, hogy akikre számítottam, nem jöttek el, és hogy a társaimat sem érdeklí a közös munka...”

Először az érzéseinket osztottuk meg a szentségimádással kapcsolatosan.

„A találkozó elején kértem, mondjuk el, milyen érzések vannak bennünk a szentségimádással kapcsolatban. Majdnem mindegyikünkben ugyanaz az ambivalencia jelent meg, miszerint személye-

sen nagy élmény volt, de közösségi szinten csalódás. Balázs így fogalmazta meg: »Pofára estem. Csalódás volt a létszám tekintetében.« (Ismét megérkeztünk a számok bűvöletébe, pedig a legutóbbi mentálképzés is megerősített abban, hogy ilyen körülmények között normális jelenség, hogy fogyunk. Egy jó pap és egy jó prédikáció körülbelül két-három évig tudja megtartani az embereket. Én három éve vagyok itt...)”

Ezután nagyon izgalmas felfedezést tettünk. *„Amikor beszámoltunk az érzéseinkről, többünkben megfogalmazódott, hogy valószínűleg a hívek nem értik, mit találtunk ki. Azért nem tudják magukévá tenni ezt a projektet, mert nem is értik, miről van szó. Hogyan érthetnék, amikor mi sem tudjuk igazán, miért vagyunk együtt? Érdekes lehet ez a közösségi áttétel, viszontáttétel. A bennünk lévő bizonytalanság érzése a hívekben jelenik meg...”*

A szentségimádás közben a gyerekek saját álmaikat rajzolták le a plébánián. Ezek a rajzok izgalmas felfedezést jelentettek nekünk.

„A gyerekek rajzait nézve azt vettem észre, hogy mindegyik rajzban saját személyes álmuk jelenik meg, melynek látszólag nem sok köze van a mi »nagy« álmunkhoz. Ezen gondolkodtam el, hogy vajon mi is kettős színpadon mozgunk-e. Egyszer megvannak személyes életünk belső vágyai, ugyanakkor összefövünk kéthetente kedden, hogy egy látszólag ettől független másik álmot, vágyat próbáljunk megérteni. Ez két külön projekt, vagy egy és ugyanaz?”

Összegyűjtöttük a szentségimádáson megfogalmazott gondolatokat. Ennek értékelése a jövőbeni feladatok közé tartozik.

Ilyen ideges még soha nem voltam a találkozó kezdetén, de ilyen nyugodt sem voltam soha, mint ennek a találkozóznak a végén. De jó, hogy nem egyedül vagyok ezen az úton...

6. „Úgy látszik, elkezdődött...”

Írásomban eddig tudtam követni az álomcsapat munkáját. A folyamat itt nem fejeződik be, tovább álmodunk, tanulunk imádkozni, és próbálunk közösséggé válni. Befejezésül két fontos gondolatot szeretnék megemlíteni, melyek az együtt álmodás során fogalmazódtak meg.

„...Miklós egy cikket olvasott fel nekünk, Akar-e tőlem valamit Isten?⁴⁶ címmel.

Igazából nem tudjuk, hogy mit akar Isten, és azt sem tudjuk, hogy pontosan mi mit akarunk, és ez így jó... Itt van tere dolgozni Istennek. Nagyon rossz ez a bizonytalanság, akár bennünk, akár a hívekben, de Isten szempontjából ez a legtermékenyebb talaj. »Nem születik új megoldás ott, ahol már mindenki eleve mindent tud.«⁴⁷ Isten finoman ki fogja venni a gyepől a kezemből, de ezt így is nagyon nehéz megélni. Szeretem az életemet és a jövőmet a saját kezembe venni, irányítani, és nem átadni Istennek. Itt jelenik meg bennem a bizalom kérdése Isten iránt. Véletlenek nincsenek. A mostani pszichodráám ezzel a gondolattal játszottam. Itt nyertem azt a tapasztalatot, hogy merhetek bízni az Istenben, hiszen van közös múltunk, ahol már találkoztunk egymással. Úgy érzem, vége a »romantikus« együttléteknek. Ez most már keményen rólunk is szól...”

Balázs az egyik találkozáson szólt néhány mondatot, amivel szíven ütött. Elmondta, hogy legutóbbi olvasmánya során arra jutott, hogy nekünk át kell tüzesednünk. Nem csupán ötletelnünk kell, és megbeszelnünk dolgokat, hanem izzani kell az Istennel való kapcsolatban. Az izzás elkezdődött bennem. A képzés során hallottam, ha közeledünk Istenhez, akkor előbb egy sötét szakadékot kell megjárunk. Tudom, hogy így van, de a miértre nem tudom a választ.

Valahányszor életemben a megtérés útjára léptem, minden alkalommal nagy kínok és keservek között egy-egy vesekő távozott belőlem. Ezért is félttem megtérni, és találkozni az Istennel, mert tudtam, hogy kórház lesz belőle. Miután a víziót megálmodó álomcsapatunk megkezdte működését, nem sokkal később ultra-

hangra kellett jelentkeznem. A bal vesémben két akkora méretű kő van, amely már nem tud magától távozni. Műtetre lesz szükség, hogy ezt a két követ eltávolíthassák. Úgy látszik, az álomcsapat és benne én magam is jó úton haladunk az Isten felé. Ezt a projektet sejtésem szerint és a vesekőveim alapján nem úszom meg megtérés nélkül.

A kereszténység folyamatos meghalás és újjászületés. Csak hogy én nem szeretek meghalni, sokkal inkább csak újjászületni szeretnék. Társaimnak elmondtam, hogy ezt ők sem fogják megúszni. Istenhez fordulásunk valószínűleg a fájdalmas pillanatok sem fogja nélkülözni. Megerősítettem őket abban, hogy bármikor kiléphetnek ebből a folyamatból. A kereszténység felszínén lubickolva kellemes élmények várnak ránk, azonban minél mélyebbre merülünk, annál nagyobb a kihívás, de annál nagyobb az öröm is. Úgy látszik, elkezdődött...

ÖSSZEGZÉS

Projektem során igyekeztem szem előtt tartani a lelkigondozói szempontokat, melyek segítségemre voltak a feladat elvégzésében.

Lelkészszerítéssel, felsőfokú hitéleti, mentálhigiénés végzettséggel rendelkezem, jelenleg a lelkigondozói képzés résztvevője vagyok. Tevékenységemet igyekszem egyházam küldetésének megfelelően, saját hitbeli elkötelezettségemben és a helyi konkrét szükségletek szerint professzionális szinten alakítani.

A lelkigondozás mibenlétét olyan segítőkapsolatban látom, amelyben a professzionálisan képzett lelkigondozó áll az egyes ember vagy csoport mellett egy új életszakaszhoz vezető átmenetben, örömteli, rendkívüli vagy éppen szokványos, mindennapi élethelyzetekben.⁴⁸

46 „Isten akarata nem az, hogy inkább ezt vagy inkább azt válaszd, hanem az, hogy jól használd, amit választasz, hogy önmagadat válaszd, hogy őszintén, az önzéstől és a félelemtől megszabadulva keresd életed megvalósításának leginkább termékeny, legboldogabb módját. Figyelembe véve, hogy ki vagy, múltadat, élettörténetedet, fontos találkozásaidat, azt, amire szerinted szüksége van az egyháznak és a világnak: milyen személyes választ tudsz adni arra, ahogyan az evangélium megszólít téged. Isten nem azt várja, hogy ezt vagy azt a számodra öröktől fogva kigondolt utat válaszd, hanem hogy leleményesen találd meg válaszodat az ő jelenlétére és hívására. Tehát már nem arról van szó, hogy fel kellene fedezni vagy meg kellene valósítani egy előre meghatározott programot, hanem arról, hogy megszülethessen egy hűséges elkötelezettség. A tapasztalat szerint ez elég gyökeres szemléletváltozást jelent, amelyhez gyakran időre van szükség.” Rondet, M.: Akar-e tőlem valamit az Isten? A Szív, 2012/4., 10. ■ 47 Waldmüller, B.: A közösségi döntés, i. m. 33. (Lásd a 22. lábjegyzetet.) ■ 48 Csáky-Pallavicini R. – Ittész A. – Harmatta J. – Egri L. – Szabó T. – Tomcsányi T.: Mentálhigiénés szemléletű embertársalgát – A lelkigondozás mint segítőhívás. *Bencés Hírlevél*, 2008/2. <http://bencés.hu/data/files/hirlevelek/hl08-2.pdf>

Az álomcsapatprojekt valóban egy olyan csoportot jelent, amely a születés szakaszában van, megélve örömteli, fájdalmas és rendkívüli élethelyzeteket. Feladatom az álomcsapat lelki folyamatainak kísérése, fejlesztése, az egészséges lelki működés irányába, a kompetenciahatárain belül. Ehhez segítséget kapok a csoporttagoktól is, hiszen némelyikük szintén képzett szakember.

Meghatározott spirituális térben dolgozom, személyes belső kapcsolatban Istennel. Így hármas kapcsolati rendszerben figyelem önmagam és a csoportot.

Megbízatosomnak és szerepemnek átláthatónak kell lennie, úgy érzem azonban, hogy ennek tisztázása még sok feladatot jelent számomra.

Pszichodráma-alkalmakra járok, ami nélkülözhetetlen lelkigondozói szerepem megfelelő, hatékony működéséhez. Munkaeszközöm elsősorban a saját személyiségem. Ennek formálása még további komoly kihívások elé állít. Tudom, hogy életem eddigi sebei, elakadásai, fel nem dolgozott élményei akadályt jelenthetnek a hitesele lelkigondozói munkában.

A projekt során tapasztaltam, hogy fejlődés-
lélektani és társadalomtudományi felkészültségem lehetővé tette, hogy mondanivalóm személyre szólóan jusson el minden csoporttaghoz.

A különféle módokon végzett igényfelmérés segített abban, hogy végig realitásközelben maradjak. Ebben a csoporttagok őszinte és nyílt visszajelzései is megerősítettek.

Próbáltam az áttétellel, viszontáttétellel, ellenállással dolgozni. Izgalmas és új felfedezés volt, hogy ezek a jelenségek nemcsak személyközi kapcsolatokban tudnak megjelenni, hanem

személy és csoport vagy csoport és csoport viszonylatában is.

Ráláttam különféle helyzetek, kapcsolatok, interakciók mentálhigiénés összetettségére. Különös volt érezni azt a nyomást, melyet a hívek válasza jelentettek, amikor személyemet jelölték meg a közösség alapjának, hordozójának.

Lelkigondozói specifikus eszköztáram része éppen ezért a különféle imaformák, elmélkedések, meditációk megismerése és elsajátítása.

Eszköztáramat képezik továbbá a különféle rituálék, áhítatok és istentiszteletek. Ennek megfelelően szerveztük közösségünk búcsúnapján a szentségimádást. Bevezettük, hogy minden hét keddjén az esti szentmisét közösségünkért ajánljuk fel, és ezen a szentmisén a hívek könyörgése közben saját szavainkkal, személyes szándékainkért imádkozunk. Tervezzük, hogy a rózsafüzér-társulat tagjait bevonjuk, hogy imádkozzanak közösségünkért, hogy meglássuk Isten ránk vonatkozó álmát.

A lelkigondozó felé elvárás, hogy élő istenkapcsolata legyen. Már a munka elején kiderült, hogy bár imádkozni jövünk össze, alig van élő és személyes tapasztalatom erről. Az elmúlt hat találkozás végén egyértelműen megfogalmazódott mindannyiunkban, hogy először imádkozni kell megtanulnunk, azután hozhatjuk imánkba közösségünk jövőjét. Éppen ezért megszületett közösségünk következő életszakaszában különböző imamódok segítségével tanulunk meg imádkozni.

Amennyiben a projektet sikeresnek értékeljük, ami annyit jelent, hogy a felfedezett vízió mentén a közösséggé válás útjára lépünk, azt szeretném az esperesi kerületben és az egyházmegye különféle fórumain bemutatni.